

ВІДГУК

офіційного опонента, доктора медичних наук,
професора Заболотнова Віталія Олександровича
на дисертаційну роботу Слободян Юлії Василівни
**«Оптимізація проведення кесарева розтину у жінок з рубцем на
матці»,**

подану в разову спеціалізовану вчену раду ДФ 26.613.037 при
Національному університеті охорони здоров'я України імені П. Л. Шупика
на здобуття наукового ступеня доктора філософії
в галузі знань 22 Охорона здоров'я за спеціальністю 222 Медицина
(наукова спеціальність «Акушерство та гінекологія»)

Науковий керівник: доктор медичних наук, професор, завідувач
кафедри акушерства і гінекології №1 Національного університету охорони
здоров'я України імені П. Л. Шупика Голяновський Олег Володимирович.

1. Актуальність обраної теми дисертації.

Операція кесарева розтину є найбільш поширеним хірургічним втручанням у всіх країнах світу. Середньорічний темп зростання частоти кесарева розтину в усьому світі протягом 2000–2015 років становив 3,7%. За даними 169 країн світу, 21,1% народжень у 2015 році відбулися шляхом операції кесарів розтин, що майже вдвічі більше у порівнянні з даними 2000 року, коли частота абдомінального розродження становила 12,1%. У структурі показань до операції рубець на матці займає провідне місце. Підвищений ризик виникнення ускладнень під час та після операції повторного кесарева розтину пов'язаний зі збільшенням об'єму крововтрати, зниженням скорочувальної здатності матки, більшою частотою злукового процесу органів малого таза. Серед ускладнень інтраопераційного періоду перше місце займають кровотечі та атонія матки. Серед ускладнень у післяопераційному періоді найбільш часто зустрічаються субінволюція матки, ендометрит, нагноєння післяопераційного шва, гематоми різної локалізації. Післяпологові кровотечі та інфекційні-запальні ускладнення займають одне з перших місць серед причин материнської захворюваності та смертності.

Безперечний інтерес у сучасному акушерстві представляє удосконалення методик проведення операції повторного кесарева розтину з використанням технологій високочастотної електрохірургії, сучасних гемостатичних та утеротонічних засобів. Патоморфологічні особливості

рубців на матці після обробки факелом аргонової плазми вивчені недостатньо.

Дисертаційна робота Слободян Ю.В. присвячена актуальній проблемі акушерства – зниженню частоти розвитку інтраопераційних ускладнень під час повторної операції кесарева розтину.

2. Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами.

Дисертаційне дослідження є фрагментом науково-дослідної роботи кафедри акушерства і гінекології №1 Національного університету охорони здоров'я України імені П. Л. Шупика «Профілактика, діагностика, лікування та реабілітація порушень репродуктивної функції у жінок та дівчат на основі інноваційних технологій» (№ держреєстрації 0112U002357, термін виконання 2012–2020 рр., керівник НДР – д.мед.н., професор Голяновський О.В.).

3. Новизна дослідження та одержаних результатів.

Наукова новизна полягає у тому, що вперше запропонована і застосована методика операції повторного кесарева розтину з використанням радіохвильового скальпеля, аргоноплазмової коагуляції тканин у поєднанні з антигеморагічним та утеротонічним препаратами у жінок з рубцем на матці після кесарева розтину. Проведено порівняння двох різних методик виконання операції повторного кесарева розтину. Досліджено та вивчено вплив запропонованої методики кесарева розтину на перебіг операції, стан інволюції матки, перебіг післяопераційного періоду, характер патоморфологічних змін рубця на матці. Вперше проведено порівняння гістологічної структури рубців з матки після обробки шва на матці факелом аргонової плазми під час попередньої операції та доведено, що регенераційні процеси мали більш сприятливий перебіг.

Отримані дані клінічного дослідження довели ефективність запропонованої методики повторного кесарева розтину у зменшенні частоти виникнення інтра- та післяопераційних ускладнень.

4. Теоретичне значення результатів дослідження.

Проведені патоморфологічні та імуногістохімічні дослідження біоптатів рубця на матці дозволяють науково обґрунтувати застосування методів електрохірургічного впливу під час проведення кесарева розтину. У групі жінок, де під час першого кесарева розтину була проведена обробка шва на матці факелом аргонової плазми, процеси регенерації мали більш сприятливий перебіг, в зоні оперативного втручання переважав гладком'язовий компонент, що підтверджено при дослідженні біоптатів, висічених під час наступної операції кесаревого розтину. Це дає

можливість рекомендувати до широкого застосування метод аргоноплазмової коагуляції шва на матці, що, за рахунок формування більш спроможного рубця, дозволить покращити наслідки при спробі вагінальних пологів після кесаревого розтину.

5. Практичне значення результатів дослідження.

Запропонована методика операції повторного кесарева розтину з застосуванням радіохвильового скальпеля, аргоноплазмової коагуляції тканин та профілактичного введення транексамової кислоти та карбетоцину дозволяє знизити частоту розвитку інтра- та післяопераційних ускладнень, порушень інволюції матки, поліпшує результати оперативного розродження за рахунок зменшення періопераційної крововтрати, тривалості усіх етапів операції, необхідності додаткового призначення утеротонічних та антибактеріальних препаратів, тривалості перебування у стаціонарі після операції, зменшує показники материнської захворюваності. Результати виконаного наукового дослідження аспіранта вирішують важливе наукове завдання – шляхом удосконалення методики повторного кесарева розтину зменшують частоту інтра- та післяопераційних ускладнень у жінок з рубцем на матці (Патент України на Корисну модель «Методика проведення операції повторного кесарева розтину» № 136907 від 10.09.2019р., бюл. № 17).

6. Ступінь обґрунтованості та достовірності положень, висновків і рекомендацій, сформульованих в дисертації.

Усі положення, висновки, рекомендації, що містяться в дисертації, науково обґрунтовані, достовірні, логічно витікають із результатів досліджень. Робота виконана на сучасному науково-методичному рівні із застосуванням принципів доказової медицини. Методики, використані автором в дослідження, актуальні. Наукові положення, висновки, рекомендації, які сформульовані в дисертації одержані на достатньому фактичному матеріалі. У дослідженні обстежено 140 вагітних з рубцем на матці після попереднього кесарева розтину та проведено клініко-лабораторну оцінку ефективності розроблених лікувально-профілактичних заходів. Достатня для статистичної обробки кількість досліджень і клінічних спостережень дозволяють вважати отримані результати достовірними. Методи статистичного аналізу, які були використані в роботі, адекватні. Статистичний аналіз результатів дослідження проведений на сучасному рівні, коректно, за допомогою стандартних програм статистичного аналізу. Вірогідність отриманих наукових результатів підтверджена на практиці в основних та контрольних групах. Наведені в роботі таблиці та рисунки переконливі. Висновки конкретні і

повністю підтверджуються результатами дослідження. Наведені в роботі наукові положення та рекомендації науково обґрунтовані.

7. Оцінка змісту, оформлення та обсягу дисертації, зауваження щодо оформлення.

Структура дисертації повністю відповідає існуючим вимогам до даного виду кваліфікаційної роботи. Дисертаційна робота викладена на 190 сторінках друкованого тексту, з яких 142 сторінки основного тексту. Робота складається з анотації, вступу, аналізу літературних джерел, матеріалів і методів дослідження, розділів власних досліджень, аналізу та узагальнення отриманих результатів, висновків, практичних рекомендацій, двох додатків, списку використаних джерел, який містить 218 джерел, з них 41 – кирилицею, 177 – латиницею. Дисертація ілюстрована 30 таблицями та 64 рисунками. Представлені результати дослідження є логічними і відповідають етапам дослідження та поставленим завданням.

У вступі обґрунтовано актуальність теми дисертаційної роботи, визначено її мету, об'єкт та предмет дослідження, розкрито суть наукової новизни та практичне значення отриманих результатів, наведено перелік публікацій за темою та особистий внесок автора у виконання роботи.

Аналіз сучасного стану проблеми ускладнень після повторного кесаревого розтину написаний послідовно, є логічним за змістом, складається з двох підрозділів, що відповідають суті роботи. Автор, спираючись на широкий обсяг інформації з вітчизняних та іноземних літературних джерел, аналізує сучасний стан проблеми періопераційних ускладнень повторного кесарева розтину та можливості їх профілактики, формулює питання, які потребують розв'язання. Загалом, слід відзначити широту літературного пошуку, з наведенням великої кількості посилань на сучасні джерела.

В розділі матеріали та методи дослідження описаний дизайн клінічного дослідження (критерії включення та виключення вагітних в дослідження), описані методи загальних та спеціальних клінічних, інструментальних, патоморфологічних досліджень, включаючи повний опис методик. Описані методики відповідають встановленим вимогам і протоколам, є сучасними, інформативними, дають змогу комплексно оцінити досліджувані явища. В розділі викладені методи статистичної обробки результатів дослідження та вказано на дотримання етичних норм при проведенні дослідження.

В третьому розділі представлена клінічна характеристика та розподіл жінок за групами.

Основними розділами роботи є результати власних досліджень (4, 5, 6). В них автор детально провела аналіз перебігу операції, клініко-лабораторних показників, післяопераційного періоду, стану інволюції матки, патоморфологічних змін біоптатів рубців на матці, продемонструвала клінічну ефективність запропонованого комплексу заходів для профілактики акушерських ускладнень. Розділи написані в чіткій, логічній послідовності, достатньо ілюстровані таблицями і рисунками. Характеризуючи в цілому розділи власних досліджень необхідно підкреслити, що Слободян Ю.В. провела багатогранні та об'ємні дослідження, які заслуговують на увагу як у науковому, так і в практичному плані. Кожний розділ завершується резюме, переліком публікацій автора, які відображають отримані результати.

У розділі «Аналіз та узагальнення результатів дослідження» об'єднано і систематизовано отримані результати дисертаційної роботи, проведено їх порівняльний аналіз, зроблено конкретизуючі висновки.

Висновки та практичні рекомендації, які наведені в дисертації, коректні, повністю відображають зміст роботи, зроблені на основі фактичного матеріалу дисертації та статистичної достовірності отриманих результатів, відповідають завданням дослідження та свідчать про досягнення поставленої мети.

Публікації по матеріалах дисертації повністю відповідають вимогам МОН України.

У ході ознайомлення з дисертаційною роботою виникли запитання для дискусії:

1. З чим ви пов'язуєте кращі показники та більш швидкі темпи інволюції матки у групі дослідження?

2. Перебіг операції та післяопераційного періоду в значній мірі залежить від вмінь та досвіду хірурга. Чи було це враховано при проведенні дослідження?

3. Чи є відмінності у суб'єктивній оцінці породіллями обох груп дослідження періоду післяопераційного відновлення?

8. Повнота викладу матеріалів дисертації в опублікованих працях.

За матеріалами дисертації опубліковано 9 робіт, з них 3 статті: 1 стаття – англійською мовою, у періодичному науковому виданні інших держав, які входять до Європейського Союзу (Естонія); 2 статті у наукових фахових виданнях України відповідно до переліку. Крім того опубліковано 5 тез доповідей в матеріалах конгресів та науково-практичних конференцій та отримано 1 патент на Корисну модель.

Основні положення дисертації та результати наукових досліджень повідомлені і обговорені на науково-практичній конференції молодих вчених «Тенденції розвитку клінічної та експериментальної хірургії» (м. Харків, 9 червня 2017р.); Науково-практичній конференції з міжнародною участю “European Biomedical Young Scientist Conference NMAPE” (м. Київ, 19-21 квітня 2018 р.); Пленумі Асоціації акушерів-гінекологів України та науково-практичній конференції з міжнародною участю «Репродуктивне здоров'я в Україні: тенденції, досягнення, виклики та пріоритети», секційне засідання «Невідкладні стани в акушерстві» (м. Київ, 20-21 вересня 2018р.); Всеукраїнській науково-практичній конференції з міжнародною участю «Інноваційні технології в акушерстві та гінекології: від науки до практики» (м. Яремче, 29-30 листопада 2018р.); XXII FIGO World Congress of Gynecology and Obstetrics (Brazil, 14-19 October 2018).

9. Особистий внесок здобувача в одержання наукових результатів, що виносяться на захист.

Ідея проведення дослідження, мета і завдання сформульовані дисертантом спільно з науковим керівником – професором Голяновським Олегом Володимировичем. Автор самостійно провела патентний та інформаційний пошуки, аналіз наукової літератури, визначила методи дослідження.

Слободян Ю.В. особисто провела дослідження, збір та аналіз клінічного матеріалу, його обробку, формування досліджуваних груп. Всі клінічні спостереження та обстеження проведено протягом виконання дисертаційного дослідження самостійно, з дотриманням принципів і норм біоетики та підписанням інформованої згоди пацієнта за дизайном, затвердженим комісією з питань етики.

Аналіз результатів дослідження, їх узагальнення, статистична обробка клінічних та інструментальних досліджень, їх оформлення проведені автором самостійно.

В наукових роботах, опублікованих за темою дисертаційного дослідження в співавторстві, автору належить провідна роль у зборі клінічного матеріалу, статистичній обробці та аналізі отриманих результатів. Сумісно з науковим керівником обговорені та узагальнені наукові положення дисертації, оформлені висновки та практичні рекомендації.

10. Дані про відсутність текстових запозичень та порушень академічної доброчесності (академічного плагіату, самоплагіату, фабрикації, фальсифікації).

За результатами перевірки та аналізу матеріалів дисертації не було виявлено ознак академічного плагіату, самоплагіату, фабрикації, фальсифікації. Розглянувши матеріали дисертації здобувача наукового ступеня доктора філософії Слободян Юлії Василівни на тему «Оптимізація проведення кесарева розтину у жінок з рубцем на матці» встановлено, що при комп'ютерному тестуванні електронної форми дисертації та наявних за її темою публікацій за допомогою системи StrikePlagiarism не виявлено академічного плагіату в наданих матеріалах дисертації. Текст наданих матеріалів дисертації Слободян Юлії Василівни є оригінальним.

11. Рекомендації щодо використання результатів дисертаційного дослідження в практиці.

Результати дисертаційної роботи впроваджено в клінічну практику акушерського відділення КНП КОР «Київський обласний перинатальний центр», в лікувальний процес відділення профілактики та лікування гнійно-запальних захворювань в акушерстві ДУ «Інститут педіатрії, акушерства і гінекології імені академіка О.М. Лук'янової НАМН України», акушерсько-гінекологічного відділення КНП «Вишгородська центральна районна лікарня» Вишгородської міської ради. Наукові розробки та матеріали дисертації використовуються в навчальному процесі кафедри акушерства та гінекології № 1 Національного університету охорони здоров'я України імені П. Л. Шупика.

Результати виконаного наукового дослідження вирішують важливе наукове завдання – шляхом удосконалення методики повторного кесарева розтину зменшують частоту інтра- та післяопераційних ускладнень (Патент України на Корисну модель «Методика проведення операції повторного кесарева розтину» № 136907 від 10.09.2019р., бюл. № 17).

12. Відповідність дисертації спеціальності та профілю спецради.

Дисертація Слободян Юлії Василівни на тему «Оптимізація проведення кесарева розтину у жінок з рубцем на матці» відповідає паспорту спеціальності 222 Медицина (спеціалізація 14.01.01 – «Акушерство та гінекологія») галузі знань 22 Охорона здоров'я. Дисертація повністю відповідає профілю спеціалізованої вченої ради ДФ 26.613.037.

13. Відповідність роботи вимогам, які пред'являються до наукового ступеня доктора філософії.

Дисертаційна робота Слободян Юлії Василівни «Оптимізація проведення кесарева розтину у жінок з рубцем на матці», подана на здобуття наукового ступеня доктора філософії в галузі знань 22 Охорона здоров'я за спеціальністю 222 Медицина (спеціалізація «Акушерство та

гінекологія»), присвячена актуальній проблемі сучасного акушерства, є закінченим науковим дослідженням, яке містить нові положення і нові науково обґрунтовані результати, що загалом розв'язують важливе науково-практичне завдання щодо зменшення частоти інтра- та післяопераційних ускладнень у вагітних з рубцем на матці після кесарева розтину шляхом розробки та впровадження удосконаленої методики оперативного втручання.

Виходячи з актуальності, за об'ємом та рівнем досліджень, наукової новизни результатів, теоретичної та практичної цінності отриманих даних, об'єктивності та обґрунтованості висновків, беручи до уваги особистий внесок здобувача, дисертаційна робота Слободян Юлії Василівни «Оптимізація проведення кесарева розтину у жінок з рубцем на матці» повністю відповідає вимогам п. 10 Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії в галузі знань 22 Охорона здоров'я за спеціальністю 222 Медицина (спеціалізація «Акушерство та гінекологія»), затвердженого постановою КМУ від 06.03.2019 № 167 та вимогам до оформлення дисертації, затвердженими наказом МОН України від 12.01.2017 № 40, та її автор Слободян Юлія Василівна повністю заслуговує присвоєння наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 222 Медицина (спеціалізація «Акушерство та гінекологія»).

Офіційний опонент:

завідувач кафедри «Сестринська справа»
КНВЗ «Житомирський медичний інститут»
Житомирської обласної ради
доктор медичних наук,
професор

В. О. Заболотнов

Підпис *Заболотнова В.О.* завіряю
Помічник ректора з кадрової роботи
ЖИТОМИРСЬКИЙ
МЕДИЧНИЙ ІНСТИТУТ
Житомирської обласної ради

Олена Н. П. Обришківа